

JE-002-001607

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) (CBCS) Examination

August - 2019

H. R. M. - 2

(Old Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 001607

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

- (1) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.
- (2) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

1	તાલીમની વ્યાખ્યા આપી, તાલીમના હેતુઓ તથા પ્રકારો જણાવો.	20
	અથવા	
1	(અ) "તાલીમ ખર્ચાળ છે, પરંતુ તેની ગેરહાજરી વધુ ખર્ચાળ છે." – સમજાવો.	10
	(બ) તફાવત આપો : તાલીમ અને વિકાસ.	10
2	ઔદ્યોગિક માનસશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેના હેતુઓ અને કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.	20
	અથવા	
2	(અ) જુસ્સાની વ્યાખ્યા આપી, જુસ્સાને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો.	10
	(બ) શિસ્તનું મહત્ત્વ સમજાવો. શિસ્તપાલનની સફળતા માટે તમે કયા સૂચનો કરશો ?	10
3	ઔદ્યોગિક સંબંધોની વ્યાખ્યા આપી, તેનું કાર્યક્ષેત્ર વિસ્તારથી સમજાવો.	15
	અથવા	
3	ઔદ્યોગિક થાક એટલે શું ? તેનાં કારણો અને અસરો સમજાવો.	15
4	ઔદ્યોગિક ઝઘડાનો અર્થ સમજાવી, ઔદ્યોગિક ઝઘડાનાં ઉકેલની વિવિધ પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો.	15
	અથવા	
4	ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ ત્રણ)	15
	(1) જુસ્સો.	
	(2) ઔદ્યોગિક થાકનાં પરિણામો.	
	(3) ઔદ્યોગિક ઝઘડાની અસરો.	
	(4) ગેરશિસ્તનાં કારણો.	
	(5) કામદારના પ્રતિકૂળ વલણ પાછળનાં કારણો.	

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) Each question carries equal marks.
- (2) Figures to the right indicate full marks.

1 Define training. Explain objectives of training and state the types of training. **20**

OR

1 (a) "Training is expensive, but its absence is more expensive". – Discuss. **10**

(b) Give difference : Training and Development. **10**

2 What is industrial psychology ? Explain its objectives and scope. **20**

OR

2 (a) Define "Morale". Explain the factors affecting 'Morale'. **10**

(b) Explain importance of Discipline. For the success of Discipline, which suggestion do you make ? **10**

3 Give the definition of industrial relations and explain its scope in detail. **15**

OR

3 What is industrial fatigue ? Explain its causes and effects. **15**

4 Explain the meaning of "Industrial Disputes". Discuss the various methods of its solution. **15**

OR

4 Write short notes : (any **three**) **15**

(1) Morale.

(2) Outcomes of industrial fatigue.

(3) Effects of industrial disputes.

(4) Reasons for indiscipline.

(5) The reasons for creating unfavourable trends of labour.